

**SÉNAT DE BELGIQUE**


---

**SESSION DE 2003-2004**


---

17 JUIN 2004

**Projet de loi portant assentiment à la Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume du Maroc sur l'entraide judiciaire en matière pénale, signée à Bruxelles le 7 juillet 1997**

**SOMMAIRE**

	Pages
Exposé des motifs . . . . .	2
Projet de loi . . . . .	14
Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume du Maroc sur l'entraide judiciaire en matière pénale, signée à Bruxelles le 7 juillet 1997 . . . . .	15
Avant-projet de loi . . . . .	22
Avis du Conseil d'État . . . . .	23

**BELGISCHE SENAAAT**


---

**ZITTING 2003-2004**


---

17 JUNI 2004

**Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende wederzijdse rechtshulp in strafzaken, ondertekend te Brussel op 7 juli 1997**

**INHOUD**

	Blz.
Memorie van toelichting . . . . .	2
Wetsontwerp . . . . .	14
Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende wederzijdse rechtshulp in strafzaken, ondertekend te Brussel op 7 juli 1997 . . . . .	15
Voorontwerp van wet . . . . .	22
Advies van de Raad van State . . . . .	23

## EXPOSÉ DES MOTIFS

Le projet de loi qui vous est soumis pour discussion par le Gouvernement vise l'assentiment à la Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume du Maroc sur l'entraide judiciaire en matière pénale, faite à Bruxelles le 7 juillet 1997.

Cette Convention a déjà été ratifiée par le Maroc.

### 1. Principes généraux de la Convention

À ce jour les relations bilatérales entre la Belgique et le Maroc en matière de coopération judiciaire sont régies par la Convention d'extradition et d'entraide judiciaire en matière pénale entre le Royaume de Belgique et le Royaume du Maroc et son Protocole additionnel, signés à Rabat le 27 février 1959, ci-après nommée «la Convention de 1959». La présente Convention entre la Belgique et le Maroc sur l'entraide judiciaire vise à remplacer celle-ci, pour la partie qui traite du domaine de l'entraide judiciaire en matière pénale.

Cette Convention a été élaborée dans le cadre d'une réflexion générale sur les besoins concernant l'entraide judiciaire en matière pénale avec le Maroc. Les deux États avaient l'intention d'approfondir et de moderniser leur coopération en matière d'entraide judiciaire dans le domaine pénal. Un élément important des considérations belges est le nombre relativement élevé de belges condamnés à des peines de prison au Maroc et qui les purgent dans ce pays. Ces éléments ont amenés à la conclusion d'une Convention concernant le transfèrement des personnes condamnées. Au regard de ce contexte il est apparu opportun de moderniser les dispositions existantes en matière d'entraide et d'extradition.

Les négociations bilatérales pour la modification de la Convention belgo-marocaine ont débuté les 18 et 19 décembre 1996. L'option qui a été retenue consiste en la conclusion de trois Conventions distinctes, à savoir, celle concernant l'entraide judiciaire, celle relative à l'extradition et, enfin, celle sur l'assistance aux personnes détenues et le transfèrement des personnes condamnées. Les textes définitifs des Conventions ont été paraphés à l'issue d'une seconde réunion de travail, qui s'est tenue les 24 et 25 février 1997. Elles ont enfin été signées le 7 juillet 1997 à Bruxelles. Ces négociations ont principalement été menées en français.

La Convention sur l'assistance aux personnes détenues et le transfèrement des personnes condamnées a

## MEMORIE VAN TOELICHTING

Het ontwerp van wet dat de Regering U ter bespreking voorlegt beoogt de instemming met de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende wederzijdse rechtshulp in strafzaken, opgemaakt te Brussel op 7 juli 1997.

Deze Overeenkomst werd reeds bekrachtigd door de regering van het koninkrijk Marokko.

### 1. Algemene beginselen van de Overeenkomst

Momenteel worden de bilaterale betrekkingen tussen België en Marokko inzake rechtshulp in strafzaken geregeld door de Overeenkomst betreffende uitlevering en wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, en het Aanvullend Protocol, ondertekend te Rabat op 27 februari 1959, hierna: «de Overeenkomst van 1959». De Overeenkomst tussen België en Marokko betreffende wederzijdse rechtshulp in strafzaken heeft de bedoeling deze te vervangen, althans voor zover zij betrekking heeft op het domein van de rechtshulp in strafzaken.

Deze Overeenkomst is tot stand gekomen in het kader van een algemene reflectie over de behoeften inzake gerechtelijke samenwerking in strafzaken met Marokko. Vanuit beide landen was er de wens om een verdergaande en modernere gerechtelijke samenwerking in strafzaken na te streven. Een belangrijk element bij deze overwegingen voor België was ook het relatief groot aantal Belgen in Marokko die zijn veroordeeld tot gevangenisstraffen en deze daar uitzitten. Dit heeft geleid tot het initiatief om een Overeenkomst te sluiten inzake overbrenging van gevonnisse personen. Het was vanuit dat oogpunt ook aangewezen om de bestaande rechtshulp- en uitleveringsovereenkomst te vernieuwen.

De bilaterale onderhandelingen met het oog op het realiseren van deze doelstellingen zijn van start gegaan op 18 en 19 december 1996. Er werd geopteerd voor het afsluiten van drie afzonderlijke Overeenkomsten, te weten inzake wederzijdse rechtshulp, betreffende uitlevering en ten slotte inzake bijstand aan gedetineerde personen en de overbrenging van gevonnisse personen. De definitieve teksten van de Overeenkomsten werden geparafeerd op het einde van een tweede werkvergadering die plaats had op 24 en 25 februari 1997. De Overeenkomsten werden ten slotte op 7 juli 1997 te Brussel ondertekend. Deze onderhandelingen werden hoofdzakelijk in het Frans gevoerd.

De Overeenkomst inzake bijstand aan gedetineerde personen en overbrenging van gevonnisse

déjà été ratifiée par le Maroc et la Belgique et est entrée en vigueur le premier juillet 1999. La Convention concernant l'extradition vous est soumise pour approbation par le gouvernement avec la présente Convention.

Cette Convention vise à réaliser une meilleure et plus rapide entraide entre la Belgique et le Maroc.

Parmi les moyens d'entraide mis en place par la présente Convention, il faut souligner la place non négligeable accordée à la comparution à l'étranger des témoins et des experts, ainsi que des personnes détenues dans l'État requis, pour les besoins d'une procédure pénale ayant lieu dans l'autre État contractant. Toutes ces procédures font l'objet d'un développement particulier dans la convention belgo-marocaine, réglant par exemple le déplacement de ces témoins et experts ainsi que les modalités de remboursement des frais avancés par ceux-ci ou par l'État requis.

Il convient de souligner également, la place accordée à la diplomatie comme moyen à la fois de transmission des commissions rogatoires et comme mode de règlement des différends pouvant surgir entre les deux États à propos de l'interprétation et de l'application de la Convention, ceci étant dû au caractère bilatéral de cette dernière.

Le Maroc a déjà ratifié cette Convention et l'a fait savoir à l'ambassade Belge à Rabat par une note du 29 avril 1999.

Par la ratification de la présente Convention, la Belgique participera à un effort vers une meilleure coopération judiciaire bilatérale avec les États non membres du Conseil de l'Europe et de l'Union européenne, et perpétuera les bonnes relations existant entre le Maroc et notre pays. Cette ratification d'un instrument bilatéral conforme à la volonté de notre pays est par conséquent tout-à-fait souhaitable.

## 2. Commentaires du contenu de la Convention

### Article 1 : Obligation d'entraide

L'article 1<sup>er</sup> § 1 de la Convention contient un engagement de principe de s'accorder mutuellement l'entraide judiciaire dans toute affaire pénale. Cette règle est considérée comme la clé de voûte de chaque convention d'entraide, ce qui explique qu'elle soit inchangée par rapport à la Convention de 1959.

Le paragraphe 2 précise en outre que les dispositions de la présente convention s'appliquent égale-

ment personnes werd reeds geratificeerd door Marokko en België en is in werking getreden op 1 juni 1999. De Overeenkomst betreffende uitlevering zal U door de Regering ter goedkeuring worden voorgelegd samen met onderhavige Overeenkomst.

Deze Overeenkomst strekt ertoe om een betere en vlottere rechtshulp tussen België en Marokko te realiseren.

Ter zake van de diverse bepalingen inzake rechtshulp die in het kader van deze Overeenkomst zijn uitgewerkt, moet het niet onaanzienlijke belang worden onderstreept van de verschijning in het buitenland van getuigen en deskundigen, alsmede van personen die in de aangezochte Staat van hun vrijheid zijn beroofd, zulks met het oog op een strafgeding in de andere Overeenkomstsluitende Staat. In de Overeenkomst tussen België en Marokko gaat naar die procedures bijzonder belang uit en wordt een regeling uitgewerkt voor de verplaatsing van getuigen en deskundigen en voor de wijze van terugbetaling van de bedragen voorgeschoten door die personen of door de aangezochte Staat.

De nadruk moet erop worden gelegd dat de diplomatie nog steeds een belangrijke rol speelt, zowel op het stuk van het doorsturen van ambtelijke opdrachten als betreffende de regeling van geschillen die zich tussen beide Staten zouden kunnen voordoen inzake de uitlegging en de toepassing van de Overeenkomst. Zulks vloeit voort uit de bilaterale aard van de Overeenkomst.

Marokko heeft deze Overeenkomst reeds bekrachtigd en heeft dit met een nota van 29 april 1999 ter kennis gebracht aan de Belgische ambassade te Rabat.

Door middel van de bekrachtiging van deze Overeenkomst levert ons land een bijdrage tot een betere bilaterale gerechtelijke samenwerking met Staten die geen lid zijn van de Raad van Europa of van de Europese Unie en worden de goede betrekkingen tussen ons land en Marokko voortgezet. De bekrachtiging van dit bilateraal akkoord dat overeenkomt met de wensen van ons land is bijgevolg raadzaam.

## 2. Artikelsgewijze bespreking.

### Artikel 1 : Verplichting tot wederzijdse hulp

Op grond van artikel 1, § 1, van de Overeenkomst verbinden de Overeenkomstsluitende Partijen zich ertoe elkaar in elke strafzaak rechtshulp te verlenen. Deze regel is de hoeksteen van zowat elke rechtshulpovereenkomst. In die mate is deze regel dan ook ongewijzigd gebleven in vergelijking met de Overeenkomst van 1959.

Bovendien is in § 2 bepaald dat de bepalingen van deze Overeenkomst eveneens van toepassing zijn

ment lorsque l'entraide judiciaire demandée est relative à une procédure répressive en matière fiscale, à savoir, en matière de douanes et accises, d'impôts directs ou indirects, et de contrôle des devises. Lorsque cette possibilité était prévue dans le protocole additionnel à la convention de 1959, elle a été reprise dans la Convention même.

En vertu du § 3, en revanche, l'entraide judiciaire ne s'appliquera pas à l'exécution réciproque des décisions en matière pénale.

#### Article 2: Exceptions

L'article 2 prévoit toutefois deux sortes d'exceptions au principe général posé à l'article 1<sup>er</sup>. Une première catégorie d'exceptions concerne les infractions purement politiques et militaires. Celles-ci sont exclues du champ d'application de la Convention. Ceci en opposition avec la deuxième série d'exceptions où l'État requis est libre de oui ou non accorder une telle requête.

La deuxième série d'exceptions est reprise au § 2:

— soit, lorsqu'il considère que les infractions justifiant la demande d'entraide sont des infractions connexes à des infractions politiques ou militaires;

— soit, lorsqu'il estime que l'exécution de la demande est de nature à porter atteinte à sa souveraineté, à sa sécurité ou à son ordre public, ou encore, n'est pas compatible avec sa législation. Cette formulation est plus restrictive que celle qui avait été adoptée dans la Convention de 1959, laquelle permettait à un État de refuser l'entraide judiciaire dès que l'exécution de la demande était de nature à porter atteinte aux intérêts généraux de la Partie requise.

#### Article 3: Motivation du refus

L'article 3 exige que tout refus d'accorder l'entraide soit motivé. Cette règle était également prévue par la Convention de 1959. Cette règle a son importance en raison du fait qu'une connaissance du motif de refus peut contribuer à trouver une solution à la situation en application de l'article 19 de la Convention, relatif au règlement des différends.

#### Article 4: Exécution des commissions rogatoires

L'article 4 § 1 demande à l'État requis de faire exécuter, dans la forme prévue par sa législation, toutes les demandes d'entraide relatives à une affaire pénale qui lui auront été adressées par les autorités judiciaires de l'État requérant et qui auront pour objet d'accomplir des actes d'instruction, de communiquer des pièces à conviction ou de remettre des objets, des dossiers ou des documents. Actes d'instruction signifie, entre autre, entendre des

wanneer de gevraagde wederzijdse rechtshulp betrekking heeft op een strafvordering in fiscale zaken, te weten betreffende douane en accijnzen, directe of indirecte belastingen en deviezencontrole. Daar waar deze mogelijkheid voorzien was in het aanvullend Protocol bij de Overeenkomst van 1959, werd dit nu in de Overeenkomst zelf opgenomen.

Krachtens § 3 wordt deze hulp niet verleend voor de wederzijdse tenuitvoerlegging van beslissingen in strafzaken.

#### Artikel 2: Uitzonderingen

Artikel 2 voorziet evenwel in twee soorten uitzonderingen op het algemene beginsel bepaald in artikel 1. De eerste reeks uitzonderingen betreft zuiver militaire of politieke misdrijven. Deze worden uitgesloten uit het toepassingsgebied van deze Overeenkomst. Dit in tegenstelling tot de tweede reeks uitzonderingen waar het de aangezochte Staat vrij staat al dan niet in te gaan op dergelijk verzoek.

Deze tweede reeks uitzonderingen is terug te vinden in § 2:

— wanneer hij het verzoek om rechtshulp als een met een politiek of militair misdrijf samenhangend misdrijf beschouwt;

— of wanneer hij van oordeel is dat de uitvoering van het verzoek zou kunnen leiden tot een aantasting van de soevereiniteit, van de veiligheid of van de openbare orde, dan wel niet verenigbaar is met zijn wetgeving. Deze formulering is beperkter dan in de Overeenkomst van 1959, op grond waarvan een Staat wederzijdse rechtshulp kon weigeren wanneer de uitvoering van het verzoek de algemene belangen van de aangezochte Staat kon aantasten.

#### Artikel 3: Motivering van de weigering

Op grond van artikel 3 moet elke weigering rechtshulp te verlenen met redenen worden omkleed. Deze regel was tevens voorzien in de Overeenkomst van 1959. Deze regel heeft zijn belang om een goed begrip te hebben van de redenen tot weigering en kan bijdragen tot het vinden van een oplossing van het probleem bij toepassing van artikel 19, regeling van geschillen.

#### Artikel 4: Uitvoering van ambtelijke opdrachten

In artikel 4, § 1, wordt de aangezochte Staat gevraagd volgens de procedure waarin in zijn eigen wetgeving is voorzien, gevolg te geven aan de verzoeken om rechtshulp aangaande een strafzaak die tot hem worden gericht door de rechterlijke autoriteiten van de verzoekende Staat en die tot doel hebben het verrichten van daden van onderzoek, het toezenden van overtuigingsstukken of het overhandigen van voorwerpen, van dossiers of van documenten. Daden

témoins, experts, suspects, perquisition et saisie, reconstitution des faits, visite des lieux, ... Pour l'exécution des commissions rogatoires il n'est pas prévu la condition de double incrimination, à l'exception des cas visés à l'article 6. Il est évident que l'on vise ici tant l'information que l'instruction ainsi que la phase du procès au cours de laquelle un tribunal ou une Cour demande des actes d'investigation.

L'État requis peut se contenter d'envoyer des copies ou photocopies certifiées conformes des documents ou dossiers qui lui auront ainsi été demandés. Dans la mesure du possible l'État requis communiquera les originaux à la demande expresse de l'État requérant.

Cette disposition est analogue à celle prévue dans la Convention de 1959.

#### Article 5: Remise des documents et objets

L'article 5, nouveau par rapport à la Convention de 1959, règle le problème qui se pose lorsque les deux États parties ont besoin des mêmes documents ou objets dans le cadre de procédures différentes. Cet article est inspiré de l'article 6 de la Convention européenne d'entraide judiciaire en matière pénale. En effet, le § 1 précise que l'État requis pourra surseoir à la remise des objets, dossiers ou originaux de documents dont la communication est demandée, s'ils lui sont nécessaires pour une procédure pénale en cours; dans ce cas, la remise sera effectuée une fois que la procédure sera close.

Par ailleurs, l'État requérant devra renvoyer aussitôt que possible à l'État requis les objets ainsi que les originaux de documents et dossiers qu'il aura reçus en exécution d'une commission rogatoire, à moins que ce dernier n'y renonce expressément.

#### Article 6: Perquisitions et saisies

Contrairement à l'article 25 de la Convention de 1959, qui ne permettait l'exécution d'une saisie ou d'une perquisition en vertu d'une commission rogatoire qu'à condition que celle-ci fût relative à des faits pouvant donner lieu à extradition, l'article 6 de la présente Convention énumère les trois seules conditions auxquelles les Parties contractantes ont le droit de subordonner la recevabilité des commissions rogatoires aux fins de perquisition et de saisie. Ces trois conditions sont les suivantes:

— le fait qui a donné lieu à la commission rogatoire doit être punissable tant en Belgique qu'au

van onderzoek betekent onder meer het horen van getuigen, deskundigen en verdachten, huiszoeking en inbeslagneming, reconstructie van feiten, plaatsbezoek, ... Voor de uitvoering van de ambtelijke opdrachten is er geen dubbele strafbaarheid vereist, behoudens voor de gevallen voorzien in artikel 6. Het is evident dat hier zowel het opsporings- als het gerechtelijk onderzoek wordt bedoeld evenals wanneer in de fase van het vonnisgerecht er nog onderzoekshandelingen worden gevraagd door de rechtbank of het Hof.

De aangezochte Staat kan volstaan met de toezending van voor eensluidend gewaarmerkte afschriften of fotokopieën van de dossiers of documenten waarom wordt gevraagd. Indien aan de aangezochte Staat uitdrukkelijk verzoek is gevraagd om het origineel toe te zenden, moet daaraan voorzover mogelijk gevolg worden gegeven.

Deze bepaling is analoog met deze voorzien in de Overeenkomst van 1959.

#### Artikel 5: Overhandiging van documenten en voorwerpen

Artikel 5 dat in de Overeenkomst van 1959 niet voorkwam, regelt het probleem dat ontstaat wanneer de Overeenkomstsluitende Staten dezelfde documenten of voorwerpen nodig hebben in het kader van verschillende procedures. Deze bepaling is geïnspireerd op artikel 6 van het Europees Verdrag aangaande de wederzijdse rechtshulp in strafzaken. In § 1 is bepaald dat de aangezochte Staat de overhandiging van voorwerpen, dossiers of originelen van documenten waarvan de toezending is gevraagd, kan uitstellen wanneer zij deze nodig heeft voor een strafrechtelijke procedure. In dat geval vindt de overhandiging plaats zodra de procedure beëindigd is.

De verzoekende Staat moet de voorwerpen, alsmede de originele dossiers en documenten die hij ter uitvoering van een ambtelijke opdracht heeft bekomen, zo spoedig mogelijk aan de aangezochte Staat teruggeven, tenzij laatstgenoemde ervan uitdrukkelijk afstand doet.

#### Artikel 6: Huiszoeking en inbeslagneming

In tegenstelling tot artikel 25 van de Overeenkomst van 1959, op grond waarvan de tenuitvoerlegging van een inbeslagneming of van een huiszoeking krachtens een ambtelijke opdracht slechts mogelijk was voorzover deze opdracht betrekking had op feiten die tot uitlevering aanleiding konden geven, worden in artikel 6 van deze Overeenkomst de drie voorwaarden opgesomd waaraan de Overeenkomstsluitende Staten de ontvankelijkheid van de ambtelijke opdrachten strekkende tot huiszoeking en inbeslagneming onderwerpt. Het betreft de volgende drie voorwaarden:

— het feit dat tot de ambtelijke opdracht aanleiding geeft, moet zowel in België als in Marokko straf-

Maroc d'une peine privative de liberté d'un maximum d'au moins six mois;

— l'exécution de la commission rogatoire doit être compatible avec le droit de la Partie requise;

— la demande de perquisition ou de saisie doit être accompagnée d'un mandat du juge compétent de l'État requérant.

Article 7: Notification d'actes de procédure et de décisions judiciaires en matière pénale.

L'article 7 de la Convention précise que l'État requis procédera à la notification d'un acte judiciaire par simple remise au destinataire, sauf si l'autorité requérante demande qu'il soit procédé à la notification sous une autre forme.

Quant à la preuve de ladite notification, elle doit se faire au moyen soit d'un récépissé daté et signé par le destinataire de l'acte notifié, soit d'une déclaration de l'autorité requise constatant le fait, ainsi que la forme et la date de la notification. Le récépissé ou la déclaration devront être immédiatement transmis à l'autorité requérante. Le récépissé peut être établi dans n'importe quelle forme. Il n'est donc pas nécessaire que la Partie requise utilise le formulaire joint aux pièces à signifier.

En outre, si la notification ne peut pas se faire, parce que le destinataire refuse de recevoir l'acte ou pour toute autre raison, l'autorité requise a l'obligation de renvoyer l'acte sans délai à l'autorité requérante, en précisant le motif qui a empêché la notification.

Article 8: Citation des témoins et des experts

L'article 8 régit la question de la citation des témoins et experts, appelés à témoigner sur le territoire de l'État requérant.

L'État requis devra, sur demande expresse de l'autre Partie, inviter le témoin ou l'expert en question à se rendre dans l'État requérant pour y comparaître personnellement.

Rien n'oblige cependant le témoin ou l'expert à se rendre dans cet État. La règle énoncée découle d'un usage international. En effet, la réponse de cette personne sera communiquée aux autorités de l'État requérant. Elle peut aussi bien être positive que négative. Par ailleurs, si le témoin ou l'expert n'a pas obtempéré à l'injonction éventuellement contenue dans la citation à comparaître, dont la remise a été requise, il ne peut être soumis à aucune sanction ou

baar zijn met een vrijheidsberovende straf met een maximumduur van ten minste zes maanden;

— de uitvoering van de ambtelijke opdracht moet verenigbaar zijn met het recht van de aan-gezochte Staat;

— het verzoek over te gaan tot een huiszoeking of een inbeslagneming moet vergezeld gaan van een bevel van de bevoegde rechter in de verzoekende Staat.

Artikel 7: Betekening van processtukken en van rechterlijke beslissingen in strafzaken

In artikel 7 van de Overeenkomst is bepaald dat de aangezochte Staat een gerechtelijk stuk betekent door eenvoudige uitreiking aan de geadresseerde, behalve wanneer de verzoekende Staat een andere vorm van betekening vraagt.

Het bewijs van betekening wordt geleverd door middel van een door de geadresseerde gedagtekend en ondertekend ontvangstbewijs of van een verklaring van de aangezochte autoriteit houdende vaststelling van het feit, de vorm en de datum van betekening. Het ontvangstbewijs of de verklaring moeten onmiddellijk aan de verzoekende autoriteit worden teruggezonden. Dit ontvangstbewijs kan in om het even welke vorm worden opgemaakt en het is derhalve niet nodig dat de aangezochte Staat het formulier daarvoor gebruikt dat bij de te betekenen stukken is gevoegd.

Indien de betekening niet kan geschieden omdat de geadresseerde weigert het stuk in ontvangst te nemen of om enige andere reden, moet de aangezochte autoriteit het stuk onverwijld aan de verzoekende autoriteit terugzenden met opgave van de reden die de betekening heeft belet.

Artikel 8: Dagvaarding van getuigen en deskundigen

Artikel 8 regelt het probleem van de dagvaarding van getuigen en deskundigen die worden opgeroepen om te getuigen op het grondgebied van de verzoekende Staat.

De aangezochte Staat moet op uitdrukkelijk verzoek van de andere partij de getuige of de deskundige uitnodigen zich op het grondgebied van de verzoekende Staat te begeven teneinde er persoonlijk te verschijnen.

Niets verplicht de getuige of de deskundige ertoe zich naar die Staat te begeven. Deze regel is conform de internationale gebruiken terzake. Het antwoord van die persoon wordt immers aan de autoriteiten van de verzoekende Staat meegedeeld en kan zowel positief als negatief zijn. Ingeval de getuige of de deskundige geen gevolg heeft gegeven aan een dagvaarding houdende verplichte verschijning, waarvan de toezending is gevraagd, kan hij aan geen enkele sanctie of

mesure de contrainte. À moins, qu'il ne se rende ensuite, de son plein gré, sur le territoire de l'État requérant et qu'il n'y soit à nouveau régulièrement cité. L'expression «sanction ou mesure de contrainte» vise toute mesure de contrainte, telle que, par exemple, les amendes. La présente Convention donne une plus grande liberté de décision aux témoins et experts cités à comparaître qu'auparavant. En effet, la Convention de 1959 se contentait de permettre à l'État requis de déclarer que la clause comminatoire contenue dans la comparution était sans effet à son égard.

Une telle procédure élaborée pour permettre la comparution des témoins et experts n'empêche pas que la déposition des témoignages et l'audition pourra avoir lieu par videoconférence si les deux États sont d'accord.

#### Article 9: Frais de voyage et de séjour des experts et des témoins

Corollaire de la disposition précédente, l'article 9 de la Convention règle la question des frais résultant du voyage et du séjour des témoins et experts dans l'État où ils sont amenés à comparaître.

Il est prévu que lesdits frais leur seront accordés d'après les tarifs et règlements en vigueur dans l'État requérant.

De plus, le montant et les modalités de remboursement de ces frais doivent être indiqués soit dans la demande de remise de la citation à comparaître, soit dans la citation elle-même.

Il appartient aux autorités de l'État requérant de faciliter, dans toute la mesure du possible, le déplacement sur leur territoire des témoins et des experts, ce qui implique l'éventualité d'une avance de tout ou partie des frais à la personne citée à comparaître. Auparavant, l'octroi d'une telle avance relevait des autorités de l'État requis, lesquelles se faisaient ensuite rembourser par l'État requérant.

#### Article 10: Comparution des témoins détenus

Dans le cadre de la problématique générale de la comparution des témoins et des experts, une place particulière doit être réservée aux témoins qui purgent une peine privative de liberté sur le territoire de l'État requis, et dont la comparution pose un certain nombre de problèmes spécifiques. Cette question n'avait pas été abordée par la Convention de 1959, mais est désormais réglée par l'article 10 de la présente Convention.

dwangmaatregel worden onderworpen, tenzij betrokkene zich daarna uit vrije wil op het grondgebied van de verzoekende Staat begeeft en hij daar op wettige wijze opnieuw wordt gedagvaard. Met de bewoordingen sanctie of dwangmaatregel worden alle vormen van dwang bedoeld, de geldboetes inbegrepen. Krachtens deze Overeenkomst hebben getuigen en deskundigen die zijn gedagvaard om te verschijnen een grotere beslissingsvrijheid dan voordien. In de Overeenkomst van 1959 was het voldoende dat aan de verzoekende Staat werd verklaard dat het beding van dwingende aard te zijner aanzien zonder gevolg was.

Dergelijke uitgewerkte procedure tot het laten verschijnen van getuigen en deskundigen neemt niet weg dat de mogelijkheid tot het afleggen van getuigenverklaringen en het verhoor zou kunnen plaatsvinden via een videoconferentie indien de beide Staten daarover een akkoord hebben bereikt.

#### Artikel 9: Reis- en verblijfskosten van getuigen en deskundigen

Aansluitend bij het vorige artikel, heeft artikel 9 betrekking op de regeling van de reis- en verblijfskosten van de getuigen en deskundigen in de Staat waarin zij moeten verschijnen.

Bedoelde kosten worden betaald volgens de tarieven en reglementen die van kracht zijn in de verzoekende Staat.

Bovendien moeten het bedrag en de wijze van terugbetaling van bedoelde kosten zijn vermeld in het verzoek tot uitreiking van de dagvaarding, dan wel in de dagvaarding zelf.

Voor zover zulks mogelijk is, vergemakkelijken de autoriteiten van de verzoekende Staat de verplaatsing van de getuige of de deskundige op hun grondgebied. Zulks onderstelt een voorschot van alle of een gedeelte van de kosten aan de persoon die moet verschijnen. De regel in de Overeenkomst van 1959 bestond erin dat het toekennen van een voorschot onder de bevoegdheid van de aangezochte Staat viel, die het bedrag nadien terugvorderde van de aangezochte Staat.

#### Artikel 10: Verschijning van getuigen die van hun vrijheid zijn beroofd

In het kader van het algemene probleem van de verschijning van getuigen en deskundigen, moet bijzondere aandacht uitgaan naar de getuigen die een vrijheidsberovende straf ondergaan op het grondgebied van de aangezochte Staat en van wie de verschijning voor specifieke problemen zorgt. Dit probleem dat in de Overeenkomst van 1959 niet werd aangepakt, is voortaan geregeld in artikel 10 van de Overeenkomst.

Le § 1 de cette disposition pose le principe du transfert provisoire vers l'État requérant de toute personne détenue qui est amenée à y comparaître personnellement en qualité de témoin, ou aux fins de confrontation, sous condition de son renvoi dans l'État requis endéans les délais prévus.

Ce principe souffre cependant trois exceptions, indiquées au § 2. En vertu de cette disposition, en effet, le transfèrement pourra être refusé pour trois raisons.

— La première de ces raisons est l'absence de consentement de la personne détenue. Ceci est le corollaire logique du droit de ne pas comparaître qui a été reconnu aux témoins et experts par l'article 8 de la Convention.

— Le transfèrement de la personne détenue peut également être refusé lorsque sa présence est nécessaire dans une procédure pénale en cours sur le territoire de l'État requis.

— Enfin, le refus de l'État requis peut être justifié par le fait que le transfèrement est susceptible de prolonger la détention du témoin, ou encore, par toute autre considération impérieuse.

Les motifs de refus ont un caractère facultatif.

Le § 3 de l'article 10 précise que pendant toute la durée de son séjour dans l'État où elle doit comparaître, la personne transférée doit y rester en détention, sauf si l'État ayant accordé le transfèrement demande sa remise en liberté. Vu que la législation belge actuelle ne prévoit pas de base juridique pour la mise en détention de ces personnes, lorsque la Belgique demande la comparution d'une telle personne, le paragraphe 3 de l'article 10 a une application directe.

#### Article 11 : Immunité des témoins et des experts.

Dans le cadre de la comparution des témoins et des experts, il convenait de régler l'importante question de leur immunité, sans laquelle il n'est pas possible d'envisager la comparution volontaire. Les garanties en matière d'immunités — ainsi que l'attribution des avances pour le déplacement — devraient avoir pour effet d'inciter les témoins et experts à se déplacer vers l'État requérant.

L'article 11, § 1 stipule, de manière générale, qu'aucun témoin ni expert, de quelque nationalité qu'il soit, qui, à la suite d'une citation, comparaît devant les autorités judiciaires de l'État requérant ne pourra être ni poursuivi, ni détenu, ni soumis à aucune restriction de sa liberté individuelle sur le

Het eerste lid stelt als regel dat met een tijdelijke overbrenging wordt ingestemd van een gedetineerde naar het grondgebied van de verzoekende Staat die aldaar persoonlijk moet verschijnen in de hoedanigheid van getuige of voor een confrontatie, op voorwaarde dat de verzoekende Staat hem binnen de gestelde termijnen terugzendt.

Daarop bestaan evenwel drie uitzonderingen, uiteengezet in lid 2. Krachtens die bepaling kan de overbrenging om drie redenen worden geweigerd :

— de gedetineerde stemt niet toe. Zulks is het logische gevolg van het recht niet te verschijnen dat getuigen en deskundigen krachtens artikel 8 van de Overeenkomst is toegekend;

— de overbrenging van de gedetineerde kan tevens worden geweigerd als zijn aanwezigheid vereist is in een strafrechtelijke procedure op het grondgebied van de aangezochte Staat;

— ten slotte kan de weigering van de aangezochte Staat worden verantwoord door het feit dat de overbrenging de duur van de detentie van de getuige zou kunnen verlengen, of nog door een andere dwingende reden.

Deze weigeringsgronden zijn evenwel niet absoluut maar hebben een facultatief karakter.

Krachtens § 2 moet de overgebrachte persoon op het grondgebied van de Staat waarin hij moet verschijnen in hechtenis blijven, tenzij de Staat die met de overbrenging instemt om zijn invrijheidstelling verzoekt. Vermits de huidige Belgische wetgeving geen wettelijke basis voorziet voor de vrijheidsberoving van deze personen wanneer België de verschijning van een dergelijke persoon heeft verzocht, heeft deze bepaling hier rechtstreekse werking.

#### Artikel 11 : Immunité van getuigen en deskundigen

De belangrijke aangelegenheid van de immunité van de getuigen en deskundigen moest worden geregeld met het oog op hun vrijwillige verschijning. Deze garanties van immunité — samen met het toekennen van voorschotten voor de verplaatsing — moeten ertoe leiden dat getuigen en deskundigen vlugger geneigd zouden zijn tot het zich verplaatsen naar de verzoekende Staat.

In artikel 11, 1<sup>o</sup>, is algemeen gesteld dat getuigen of deskundigen, van welke nationaliteit ook, die na gedagvaard te zijn voor de rechterlijke autoriteiten van de verzoekende Staat verschijnen, op het grondgebied van die Staat niet kunnen worden vervolgd, noch in hechtenis genomen, noch aan enige andere



territoire de cet État pour des faits ou condamnations antérieurs à son départ du territoire de l'État requis.

À ce principe, déjà énoncé dans la Convention de 1959, la présente disposition en ajoute un autre. Désormais, la même immunité s'applique également à toute personne qui comparaît dans l'État requérant pour y répondre de faits précis pour lesquelles elle fait l'objet de poursuites. Cette personne ne peut être poursuivie ni détenue dans cet État pour des faits antérieurs à son transfèrement, et non visés par la citation.

Cette immunité cesse cependant lorsque la personne qui a comparu dans l'État requérant reste sur son territoire au-delà d'une période de trente jours suivant le moment à partir duquel sa présence a cessé d'être nécessaire dans cet État.

#### Article 12: Communication d'extraits du casier judiciaire

L'article 12 stipule que les États parties se fournissent les renseignements provenant du casier judiciaire, demandés dans une affaire pénale, à l'autre État partie dans la même mesure que si ces renseignements étaient demandés par leurs propres autorités judiciaires. Toutefois, si la demande de renseignements émane d'un tribunal civil ou d'une autorité administrative, elle doit être motivée, et la suite qui y sera donnée dépendra du droit interne de l'État requis. Cet article est inchangé par rapport à la Convention de 1959.

#### Article 13: Forme de la demande d'entraide judiciaire

En vertu de l'article 13, toute demande d'entraide judiciaire devra préciser:

- l'autorité dont émane la demande,
- l'objet et le motif de celle-ci,
- dans la mesure du possible: l'identité et la nationalité de la personne en cause,
- le nom et l'adresse du destinataire s'il y a lieu, et
- le cas échéant, toute autre information que possède l'autorité requérante et relative à la demande d'entraide.

En outre, les demandes de commissions rogatoires prévues aux articles 4 et 6 de la Convention doivent comporter un exposé sommaire des faits ainsi que les chefs d'inculpation et les textes de loi applicables; ce dernier point étant nouveau par rapport à la Convention de 1959.

vrijheidsbeperking onderworpen voor feiten of veroordelingen die voorafgingen aan hun vertrek van het grondgebied van de aangezochte Staat.

Deze bepaling voegt nog een nieuw dimensie toe aan dat principe dat reeds bestond in de Overeenkomst van 1959. Voortaan geldt die immunititeit ook voor een persoon die in de verzoekende Staat verschijnt voor bepaalde feiten wegens welke hij wordt vervolgd. Bedoelde persoon mag in die Staat niet worden vervolgd of aan een dwangmaatregel worden onderworpen wegens feiten die aan zijn vertrek uit de aangezochte Staat voorafgingen en niet in de dagvaarding zijn vermeld.

Bedoelde immunititeit houdt op te bestaan indien de persoon die in de verzoekende Staat verschenen is, langer op het grondgebied is gebleven dan dertig dagen na het tijdstip waarop zijn aanwezigheid in die Staat noodzakelijk was.

#### Artikel 12: Mededeling van uittreksels uit het strafregister

Naar luid van artikel 12 delen de Overeenkomstsluitende Partijen elkaar de uit het strafregister afkomstige inlichtingen mede die in een strafzaak worden gevraagd in dezelfde mate als wanneer zij door een van hun eigen rechterlijke autoriteiten zouden zijn gevraagd. Ingeval het verzoek uitgaat van een burgerlijke rechtbank of van een administratieve autoriteit, moet zij met redenen worden omkleed en is het gevolg dat eraan wordt gegeven afhankelijk van het intern recht in de aangezochte Staat. Dit artikel is ongewijzigd gebleven in vergelijking met de Overeenkomst van 1959.

#### Artikel 13: Vorm van de verzoeken om rechtshulp

Krachtens artikel 13 moet elk verzoek om rechtshulp de volgende gegevens bevatten:

- de autoriteit waarvan het uitgaat;
- het onderwerp en de grond van het verzoek;
- voor zover zulks mogelijk is, de identiteit en de nationaliteit van de betrokken persoon;
- de naam en het adres van diegene waarvoor het bestemd is;
- in voorkomend geval, alle andere inlichtingen waarover de verzoekende autoriteit beschikt in verband met het verzoek om rechtshulp.

Bovendien bevatten de verzoeken om ambtelijke opdrachten bedoeld in de artikelen 4 en 6 van de Overeenkomst een kort overzicht van de feiten, de tenlasteleggingen en de toepasselijke wetteksten. Laatstgenoemd punt is nieuw in vergelijking met de Overeenkomst van 1959.

## Article 14: Procédure

Les commissions rogatoires prévues aux articles 4 et 6 de la Convention doivent être transmises par la voie diplomatique. Quant aux demandes de notification d'actes judiciaires et d'extraits du casier judiciaire, elles devront être transmises directement entre les Ministères de la Justice des deux pays. La Convention de 1959 prévoyait en principe que l'entière devait être transmise par la voie diplomatique.

Cependant, en cas d'urgence, les autorités judiciaires de l'État requérant pourront adresser directement la commission rogatoire aux autorités judiciaires de l'État requis, sans passer par la voie diplomatique. Celle-ci devra toutefois être respectée lors du renvoi de la commission rogatoire et des pièces relatives à son exécution. À noter ici est que la transmission directe par l'intermédiaire de l'Organisation Internationale de Police Criminelle (Interpol) n'est pas prévue. Ceci n'a été pas considéré comme souhaitable par les autorités marocaines.

Les communications tendant à obtenir de simples renseignements pourront être échangées directement entre autorités judiciaires ou les autorités de police criminelle des deux États. Il n'a pas été donné de définition des «simples renseignements». Il ne pourra s'agir des demandes d'actes d'instruction puisque celles-ci sont réglées par le premier paragraphe.

## Article 15: Dénonciation de faits aux fins de poursuite

L'article 15 de la Convention dispose que les dénonciations de faits aux fins de poursuite doivent être transmises selon la voie prévue par l'article 14. Vu que ce dernier prévoit des manières diverses de transmission des demandes, cette dénonciation peut être transmise par chacune de ces voies, excepté par la voie prévue au troisième paragraphe de l'article 14 puisqu'il ne s'agit pas ici de «simples renseignements».

Cela étant fait, dès que l'État requis aura établi la compétence de ses tribunaux, il informera l'État requérant des possibilités existant pour les personnes lésées de se constituer Partie civile, ainsi que des voies de recours possibles. De cette manière les droits des victimes sont mieux protégés. Il est attendu de l'État requérant qu'il informe les parties lésées quand celles-ci sont connues et se trouvent sur le territoire de l'État requérant.

L'État requis doit notifier à l'État requérant la suite réservée à la dénonciation. Ces exigences procédurales prévues au deuxième et troisième paragraphes

## Artikel 14: Procedure

De in artikel 4 en 6 bedoelde ambtelijke opdrachten moeten langs diplomatieke weg worden bezorgd. De verzoeken om betekening van gerechtelijke stukken en uittreksels uit het strafregister worden rechtstreeks tussen de Ministers van Justitie van beide landen overgezonden. De Overeenkomst van 1959 voorzagt dat in beginsel alles diende te worden overgemaakt langs de diplomatieke kanalen.

In dringende gevallen kunnen de rechterlijke autoriteiten van de verzoekende Staat de ambtelijke opdracht rechtstreeks richten tot de rechterlijke autoriteiten van de aangezochte Staat en geen gebruik maken van de diplomatieke weg. Van die diplomatieke weg moet evenwel gebruik worden gemaakt bij het terugzenden van de ambtelijke opdrachten en de stukken die betrekking hebben op de uitvoering ervan. Ter zake moet worden onderstreept dat niet is voorzien in een rechtstreekse verzending via de Internationale Organisatie voor Criminele Politie (Interpol). Dit werd als niet wenselijk geacht door de Marokkaanse autoriteiten.

Mededelingen die ertoe strekken gewone inlichtingen te verkrijgen kunnen rechtstreeks worden uitgewisseld tussen de rechterlijke autoriteiten of de autoriteiten bevoegd voor criminele politie van beide Staten. Er werd geen definitie gegeven van gewone inlichtingen. Het kan hem zeker niet gaan om verzoeken tot het verrichten van daden van onderzoek vermits dit geregeld is door het eerste lid.

## Artikel 15: Aangifte van feiten met het oog op vervolging

Naar luid van artikel 15 van de Overeenkomst moeten aangiften van feiten met het oog op vervolging worden overgezonden volgens de in artikel 14 bepaalde weg. Gezien artikel 14 verscheidene manieren van verzending van verzoeken voorziet kan deze aangifte langs elk van deze kanalen worden overgezonden, behoudens langs de weg voorzien in het derde lid van artikel 14 omdat het hier geen gewone inlichtingen betreft.

Zodra de aangezochte Staat de bevoegdheid van zijn rechtbanken heeft vastgesteld, geeft hij aan de verzoekende Staat kennis van de mogelijkheden voor de benadeelde partijen om zich burgerlijke partij te stellen, alsmede van de openstaande rechtsmiddelen. Er kan worden verwacht van de verzoekende Staat dat deze de benadeelde partijen daarvan op hoogte brengt wanneer deze gekend zijn en wanneer deze zich bevinden op het grondgebied van de verzoekende Staat.

De aangezochte Staat moet aan de verzoekende Staat kennis geven van het gevolg dat aan de aangifte is gegeven. Deze bijzondere procedurevereisten voor-

contribuent à ce que les droits des victimes soient mieux protégés et que l'État requérant puisse éventuellement aussi entamer une procédure s'il est compétent rationae loci, de sorte qu'il n'y a pas d'impunité.

#### Article 16: Echange d'avis de condamnation et de décisions de justice

En vertu de l'article 16, les Ministères de la Justice des deux Parties contractantes devront se communiquer réciproquement les avis relatifs aux condamnations pénales et autres mesures de sûreté qui concernent leurs nationaux respectifs et faisant l'objet d'une inscription au casier judiciaire. Ceci se fait au moins une fois par an. Sur demande expresse, ils se transmettront également une copie des décisions intervenues. Cette disposition simplifie considérablement la procédure sur ce point, puisque la précédente Convention prévoyait que ces avis étaient échangés par la voie diplomatique.

#### Article 17: Langues

L'article 17 de la Convention modifie quelque peu les exigences relatives à la langue des documents à transmettre. Il invite les États Contractants à rédiger les demandes d'entraide judiciaire et les documents qui y sont annexés dans la langue de la Partie requérante, et de les accompagner d'une traduction en français.

Toutes les traductions qui accompagnent une demande d'entraide devront être certifiées conformes par une personne habilitée à cet effet selon la législation de la Partie requérante, autrement dit, par un traducteur juré, pour ce qui est de la Belgique. Ces dispositions sont évidemment sans objet lorsque l'original est en français.

#### Article 18: Exemption de légalisation

En revanche, en vertu de l'article 18, les documents et traductions qui ont été rédigés ou certifiés par les tribunaux ou autres autorités compétentes de l'une des Parties ne devront pas être légalisés, à condition toutefois d'être pourvus d'un cachet officiel.

#### Article 19: Règlement des différends

L'article 19 impose la voie diplomatique pour le règlement des différends pouvant surgir entre le Maroc et la Belgique à propos de l'interprétation ou de l'application de la Convention.

En outre, la présente Convention crée une commission consultative, composée des représentants des

zieren in het tweede en derde lid dragen ertoe bij dat de rechten van de slachtoffers beter beschermd worden en dat de verzoekende staat eventueel ook nog een procedure kan instellen indien zij daarvoor de bevoegdheid heeft rationae loci zodat straffeloosheid kan worden vermeden.

#### Artikel 16: Uitwisseling van mededelingen omtrent veroordelingen en van rechterlijke beslissingen

Krachtens artikel 16 bezorgen de Ministeries van Justitie van de Overeenkomstsluitende Partijen elkaar de mededelingen omtrent strafvonnissen en andere veiligheidsmaatregelen betreffende hun wederzijdse onderdanen die in het strafregister zijn vermeld. Dit gebeurt ten minste eenmaal per jaar. Op uitdrukkelijk verzoek wordt tevens een kopie van de genomen beslissing overgezonden. Volgens deze bepaling wordt de procedure aanzienlijk vereenvoudigd, want krachtens de Overeenkomst van 1959 moest de overzending langs diplomatieke weg geschieden.

#### Artikel 17: Talen

Naar luid van artikel 17 worden de vereisten inzake de taal van de over te zenden stukken enigszins gewijzigd, want de Staten worden verzocht de verzoeken om wederzijdse rechtshulp en de bijlagen op te stellen in de taal van de verzoekende Partij en vergezeld te laten gaan van een vertaling in het Frans.

Bedoelde vertaling moet voor eensluidend zijn verklaard door een persoon die daartoe is gemachtigd overeenkomstig de wetgeving van de verzoekende Staat, met andere woorden wat België betreft door een beëdigd vertaler. Deze bepalingen zijn vanzelfsprekend zonder voorwerp indien het origineel in het Frans is.

#### Artikel 18: Vrijstelling van legalisatie

Overeenkomstig artikel 18 moeten de stukken en vertalingen opgesteld en voor eensluidend verklaard door de rechtbanken of andere bevoegde autoriteiten van een van beide Staten niet worden gelegaliseerd, op voorwaarde dat daarop een officieel zegel is aangebracht.

#### Artikel 19: Regeling van geschillen

In artikel 19 is gesteld dat geschillen die zich tussen België en Marokko zouden kunnen voordoen inzake de uitlegging of de toepassing van de Overeenkomst langs diplomatieke weg worden geregeld.

Bovendien voorziet dit artikel in de oprichting van een gemengde raadgevende commissie, samengesteld

Ministères des Affaires étrangères et de la Justice des deux pays, qui se réunira périodiquement à la demande de l'un ou l'autre État, afin de faciliter le règlement des problèmes qui pourraient surgir lors de l'application de la présente Convention.

#### Article 20: Gratuité de l'entraide judiciaire

L'article 20 de la Convention instaure le principe de la gratuité de l'entraide judiciaire. Autrement dit, chacun des deux États parties renonce par avance à réclamer à l'autre tous les frais résultant de l'application de la Convention, à l'exception toutefois :

— des frais de voyage et de séjour des témoins et des experts, qui devront être remboursés à ceux ci, comme cela a été prévu à l'article 9, et

— des frais d'expertise.

Ces frais seront remboursés sur production des pièces justificatives.

#### Article 21: Echange d'informations sur les législations nationales

L'article 21 instaure une dernière nouveauté par rapport à la Convention de 1959. Il demande en effet aux deux Parties contractantes de s'échanger des informations relatives à leurs législations nationales respectives en matière pénale, de procédure criminelle et d'organisation judiciaire.

À cet effet, les deux États signataires ont désigné leur Ministère de la Justice comme organe de liaison chargé de transmettre et de recevoir lesdites informations. Cela étant dit, chacun de ces deux États peut refuser de transmettre les informations requises quand ses intérêts sont affectés par un litige ou lorsqu'il estime que la réponse peut porter atteinte à sa souveraineté ou à sa sécurité.

Quant à la langue de rédaction des demandes d'information et des réponses y relatives, ainsi que des annexes à ces documents, il s'agira du français.

#### Article 22: Abrogation de la Convention de 1959.

L'article 22 précise que la présente Convention abroge la précédente Convention d'extradition et d'entraide judiciaire en matière pénale signée entre la Belgique et le Maroc, ainsi que son Protocole additionnel du 27 février 1959, et ceci, dans la mesure où ces deux instruments visent la matière de l'entraide judiciaire en matière pénale.

uit vertegenwoordigers van de Ministeries van Buitenlandse Zaken en Justitie van beide landen, ten einde de regeling van problemen te vergemakkelijken die zich tijdens de toepassing van deze Overeenkomst zouden kunnen voordoen.

#### Artikel 20: Kosteloosheid van de wederzijdse rechtshulp

Artikel 20 voorziet in het beginsel van de kosteloosheid van de wederzijdse rechtshulp, met ander woorden beide Staten zien bij voorbaat af van de vergoeding van de kosten die volgen uit de toepassing van deze Overeenkomst, met uitzondering evenwel van :

— de reis- en verblijfskosten van getuigen en deskundigen die krachtens artikel 9 moeten worden terugbetaald, en van

— de kosten van deskundigenonderzoek

Deze kosten worden terugbetaald op voorlegging van bewijsstukken.

#### Artikel 21: Uitwisseling van inlichtingen over de nationale wetgeving

Artikel 21 voorziet in de laatste nieuwigheid in vergelijking met de Overeenkomst van 1959 en vraagt de Overeenkomstsluitende Partijen inlichtingen uit te wisselen over hun strafwetgeving, strafrechtelijke procedure en rechterlijke organisatie.

Daartoe hebben de Overeenkomstsluitende Partijen hun Ministerie van Justitie aangewezen als verbindingsorgaan dat ermee is belast bedoelde inlichtingen te ontvangen en te verstrekken. Elke Staat kan evenwel weigeren de gevraagde inlichtingen te verstrekken wanneer zijn belangen in het gedrang worden gebracht door een geschil of wanneer hij van oordeel is dat het antwoord zijn soevereiniteit of veiligheid kan aantasten.

De verzoeken om inlichtingen, de antwoorden en de bijlagen worden opgesteld in het Frans.

#### Artikel 22: Opheffing van de bestaande Overeenkomst van 1959 tussen beide Partijen

In artikel 22 is nader bepaald dat deze Overeenkomst leidt tot de opheffing van de Overeenkomst betreffende uitlevering en wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, en het Aanvullend Protocol, ondertekend op 25 februari 1959, voor zover zij betrekking hebben op wederzijdse rechtshulp in strafzaken.

## Article 23 : Notifications et entrée en vigueur

En vertu de l'article 23, chacune des deux Parties contractantes doit notifier à l'autre l'accomplissement des procédures requises par sa Constitution pour l'entrée en vigueur de la Convention. Cette disposition précise en outre que celle-ci prendra effet le premier jour du deuxième mois suivant la date de la dernière de ces notifications.

Le Maroc a déjà fait cette notification, par une note du 29 avril 1999 du Ministère marocain des affaires étrangères et de la coopération, adressée à l'ambassade de la Belgique à Rabat. La notification de la Belgique au Maroc postérieurement à la ratification de cette Convention mènerait dès lors à l'entrée en vigueur de celle-ci après l'écoulement du délai prévu dans cet article.

Il est prévu que la Convention est conclue pour une durée illimitée, et peut être dénoncée par chacune des deux Parties au moyen d'une notification écrite adressée par la voie diplomatique à l'autre Partie. Dans ce cas, la dénonciation prendra effet six mois après la date de son envoi.

Telles étaient, Mesdames et Messieurs, les considérations qu'appelait le présent projet de loi d'assentiment.

*Le ministre des Affaires étrangères,*

Louis MICHEL.

*La ministre de la Justice,*

Laurette ONKELINX.

## Artikel 23 : Kennisgevingen en inwerkingtreding

Volgens artikel 23 moet elke Overeenkomstsluitende Partij aan de andere Partij kennis geven van de vervulling van de in haar Grondwet opgelegde formaliteiten voor de inwerkingtreding van de Overeenkomst en treedt zij in werking de eerste dag van de tweede maand die volgt op de laatste kennisgeving.

Marokko heeft reeds deze bedoelde kennisgeving gedaan, dit met een nota van 29 april 1999 van het Marokkaanse Ministerie van Buitenlandse Zaken en Samenwerking gericht aan de ambassade van België. De kennisgeving van België aan Marokko na de bekrachtiging van deze Overeenkomst zal derhalve leiden tot de inwerkingtreding van deze Overeenkomst na het verstrijken van de in dit artikel voorziene termijn.

Hoewel de Overeenkomst is gesloten voor onbeperkte duur, kan elke Partij haar opzeggen door middel van een schriftelijke kennisgeving die de andere Partij langs diplomatieke weg wordt bezorgd. In dat geval gaat de opzegging in zes maanden na de datum van de toezending ervan

Dit zijn, Dames en Heren, de beschouwingen die dit ontwerp van wet oproept.

*De minister van Buitenlandse Zaken,*

Louis MICHEL.

*De minister van Justitie,*

Laurette ONKELINX.

**PROJET DE LOI**

ALBERT II,

Roi des Belges,

*À tous, présents et à venir,*  
SALUT.

Sur la proposition de Notre ministre des Affaires étrangères et de Notre ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre ministre des Affaires étrangères et Notre ministre de la Justice sont chargés de présenter, en Notre nom, aux Chambres législatives et de déposer au Sénat le projet de loi dont la teneur suit :

Article 1<sup>er</sup>

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

## Art. 2

La Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume du Maroc sur l'entraide judiciaire en matière pénale, signée à Bruxelles le 7 juillet 1997, sortira son plein et entier effet.

Donné à Bruxelles, le 10 juin 2004.

ALBERT

Par le Roi :

*Le ministre des Affaires étrangères,*

Louis MICHEL.

*La ministre de la Justice,*

Laurette ONKELINX.

**WETSONTWERP**

ALBERT II,

Koning der Belgen,

*Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,*  
ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze minister van Buitenlandse Zaken en van Onze minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze minister van Buitenlandse Zaken en Onze minister van Justitie zijn ermee gelast het ontwerp van wet, waarvan de tekst hierna volgt, in Onze naam aan de Wetgevende Kamers voor te leggen en bij de Senaat in te dienen :

## Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

## Art. 2

De Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende wederzijdse rechtshulp in strafzaken, ondertekend te Brussel op 7 juli 1997, zal volkomen gevolg hebben.

Gegeven te Brussel, 10 juni 2004.

ALBERT

Van Koningswege :

*De minister van Buitenlandse Zaken,*

Louis MICHEL.

*De minister van Justitie,*

Laurette ONKELINX.

**CONVENTION**

**entre le Royaume de Belgique et le Royaume du Maroc sur l'entraide judiciaire en matière pénale**

LE ROYAUME DE BELGIQUE

ET

LE ROYAUME DU MAROC

DESIREUX de maintenir et de resserrer les liens qui unissent leurs deux pays et de régir leurs rapports dans le domaine de l'entraide judiciaire en matière pénale, ont décidé d'actualiser et de modifier la convention d'extradition et d'entraide judiciaire et le protocole additionnel signés le 27 février 1959. En conséquence ils ont décidé de conclure la convention suivante :

**ARTICLE 1****Obligation d'entraide**

1<sup>o</sup>) Les Parties contractantes s'engagent à s'accorder selon les règles et sous les conditions déterminées par les articles suivants, l'entraide judiciaire dans toute affaire pénale.

2<sup>o</sup>) Les dispositions de la présente convention s'appliquent également quand l'entraide judiciaire demandé a trait à une procédure répressive en matière fiscale (douanes et accises, impôts directs ou indirects et contrôle des devises).

3<sup>o</sup>) Cette entraide ne s'applique pas à l'exécution réciproque des décisions en matière pénale.

**ARTICLE 2****Exceptions**

1<sup>o</sup>) La présente convention ne s'applique pas dans le cas d'infractions purement militaires ou politiques.

2<sup>o</sup>) L'entraide judiciaire pourra être refusée :

a) Si la demande vise des infractions considérées par l'Etat requis, comme des infractions connexes à des infractions politiques ou militaires.

b) Si l'Etat requis estime que l'exécution de la demande est de nature à porter atteinte à sa souveraineté, à sa sécurité ou à son ordre public, ou n'est pas compatible avec sa législation.

**ARTICLE 3****Motivation du refus**

Tout refus d'entraide sera motivé.

**ARTICLE 4****Exécution des Commissions rogatoires**

1<sup>o</sup>) L'Etat requis fera exécuter, dans la forme prévue par sa législation, les demandes d'entraide relatives à une affaire pénale

**OVEREENKOMST**

**tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende wederzijdse rechtshulp in strafzaken**

HET KONINKRIJK BELGIË

EN

HET KONINKRIJK MAROKKO

ERNAAR strevend de banden die hun beider landen verenigen, te handhaven en nauwer aan te halen en hun betrekkingen betreffende wederzijdse rechtshulp in strafzaken te regelen, hebben besloten de Overeenkomst betreffende uitlevering en wederzijdse rechtshulp en het Aanvullend Protocol van 27 februari 1959 te actualiseren en aan te passen. Bijgevolg hebben zij besloten de volgende overeenkomst te sluiten :

**ARTIKEL 1****Verplichting tot wederzijdse hulp**

1<sup>o</sup>) De Overeenkomstsluitende Partijen verbinden zich ertoe, volgens de regels en onder de voorwaarden bepaald in de hierna volgende artikelen, elkaar in elke strafzaak rechtshulp te verlenen.

2<sup>o</sup>) De bepalingen van deze Overeenkomst zijn eveneens van toepassing wanneer de gevraagde wederzijdse rechtshulp betrekking heeft op een strafvordering in fiscale zaken (douane en accijnzen, directe of indirecte belastingen en deviezencontrole).

3<sup>o</sup>) Deze hulp wordt niet verleend voor de wederzijdse tenuitvoerlegging van beslissingen in strafzaken.

**ARTIKEL 2****Uitzonderingen**

1<sup>o</sup>) Deze Overeenkomst is niet van toepassing in geval van zuiver militaire of politieke misdrijven.

2<sup>o</sup>) Rechtshulp kan worden geweigerd :

a) wanneer het verzoek betrekking heeft op misdrijven die door de aangezochte Staat als een met een politiek of militair misdrijf samenhangend misdrijf worden beschouwd;

b) wanneer de aangezochte Staat van oordeel is dat de uitvoering van het verzoek zou kunnen leiden tot een aantasting van de soevereiniteit, van de veiligheid of van de openbare orde, dan wel niet verenigbaar is met zijn wetgeving.

**ARTIKEL 3****Motivering van de weigering**

Elke weigering rechtshulp te verlenen wordt met redenen omkleed.

**ARTIKEL 4****Uitvoering van ambtelijke opdrachten**

1<sup>o</sup>) De aangezochte Staat geeft, volgens de procedure waarin in zijn eigen wetgeving is voorzien, gevolg aan de verzoeken om

qui lui seront adressées par les autorités judiciaires compétentes de l'Etat requérant et qui ont pour objet d'accomplir des actes d'instruction, de communiquer des pièces à conviction ou de remettre des objets, des dossiers ou des documents.

2<sup>o</sup>) L'Etat requis pourra transmettre seulement des copies ou photocopies certifiées conformes des dossiers ou documents demandés.

Toutefois, si l'Etat requérant demande expressément la communication des originaux, il sera donné suite à cette demande dans toute la mesure du possible.

#### ARTICLE 5

##### Remise des documents et objets

1<sup>o</sup>) L'Etat requis pourra surseoir à la remise des objets, dossiers ou originaux de documents dont la communication est demandée, s'il lui sont nécessaires pour une procédure pénale en cours. La remise sera effectuée une fois que la procédure est close.

2<sup>o</sup>) Les objets ainsi que les originaux des dossiers et documents qui auront été communiqués en exécution d'une commission rogatoire seront renvoyés aussitôt que possible par l'Etat requérant à l'Etat requis, à moins que celui-ci s'y oppose expressément.

#### ARTICLE 6

##### Perquisitions et saisies

Les Parties contractantes ne subordonnent pas la recevabilité des commissions rogatoires aux fins de perquisition et de saisie à des conditions autres que celles ci-après :

a) Le fait qui a donné lieu à la commission rogatoire est punissable selon le droit des Parties contractantes d'une peine privative de liberté d'un maximum d'au moins six mois.

b) L'exécution de la commission rogatoire est compatible avec le droit de la Partie requise.

c) La demande de perquisition ou de saisie devra être accompagnée d'un mandat du juge compétent de l'Etat requérant.

#### ARTICLE 7

##### Notification d'actes de procédure et de décisions judiciaires en matière pénale

1<sup>o</sup>) L'autorité requise en vue de la notification d'un acte judiciaire y fera procéder par simple remise au destinataire pour autant que l'autorité requérante ne demande pas une autre forme de notification.

2<sup>o</sup>) La preuve de notification se fera au moyen d'un récépissé daté et signé par le destinataire ou d'une déclaration de l'autorité requise constatant le fait, la forme et la date de la notification.

L'un ou l'autre de ces documents sera immédiatement transmis à l'autorité requérante.

rechtshulp aangaande een strafzaak die tot hem wordt gericht door de rechterlijke autoriteiten van de verzoekende Staat en die tot doel hebben het verrichten van daden van onderzoek, het toezenden van overtuigingsstukken of het overhandigen van voorwerpen, van dossiers of van documenten.

2<sup>o</sup>) De aangezochte Staat kan volstaan met de toezending van voor eensluidend gewaarmerkte afschriften of fotokopieën van de dossiers of documenten waarom wordt gevraagd.

Indien de verzoekende Staat uitdrukkelijk vraagt om toezending van het origineel, dient aan een dergelijk verzoek voor zover mogelijk gevolg te worden gegeven.

#### ARTIKEL 5

##### Overhandiging van documenten en voorwerpen

1<sup>o</sup>) De aangezochte Staat kan de overhandiging van voorwerpen, dossiers of originelen van documenten waarvan de toezending is gevraagd, uitstellen wanneer zij deze nodig heeft voor een strafrechtelijke procedure. De overhandiging vindt plaats zodra de procedure beëindigd is.

2<sup>o</sup>) De voorwerpen alsmede de originele dossiers en documenten die ter uitvoering van een ambtelijke opdracht zijn overhandigd, worden zo spoedig mogelijk door de verzoekende Staat aan de aangezochte Staat teruggegeven, tenzij laatstgenoemde ervan uitdrukkelijk afstand doet.

#### ARTIKEL 6

##### Huiszoeking en inbeslagneming

De Overeenkomstsluitende Partijen stellen de ontvankelijkheid van de ambtelijke opdrachten strekkende tot huiszoeking en inbeslagneming niet afhankelijk van andere voorwaarden dan die welke hierna zijn opgesomd :

a) Het feit dat tot de ambtelijke opdracht aanleiding geeft, is volgens het recht van de Overeenkomstsluitende Partijen strafbaar met een vrijheidsberovende straf met een maximumduur van ten minste zes maanden.

b) De uitvoering van de ambtelijke opdracht is verenigbaar met het recht van de aangezochte partij.

c) Het verzoek over te gaan tot een huiszoeking of een inbeslagneming moet vergezeld gaan van een bevel van de bevoegde onderzoeksrechter in de verzoekende Staat.

#### ARTIKEL 7

##### Betekening van processtukken en van rechterlijke beslissingen in strafzaken

1<sup>o</sup>) De autoriteit die wordt aangezocht om een gerechtelijk stuk te betekenen, doet dit door eenvoudige uitreiking aan de geadresseerde voor zover de verzoekende autoriteit geen andere vorm van betekening vraagt.

2<sup>o</sup>) Het bewijs van betekening wordt geleverd door middel van een door de geadresseerde gedagtekend en ondertekend ontvangstbewijs of van een verklaring van de aangezochte autoriteit houdende vaststelling van het feit, de vorm en de datum van betekening.

Een van beide documenten wordt onmiddellijk aan de verzoekende autoriteit teruggezonden.



3<sup>o</sup>) Si le destinataire refuse de recevoir l'acte ou si la notification ne peut se faire pour une autre raison, l'autorité requise reverra sans délai l'acte à l'autorité requérante en indiquant le motif qui a empêché la notification.

#### ARTICLE 8

##### Citation des témoins et des experts

1<sup>o</sup>) Sur demande expresse de la Partie requérante, la Partie requise invitera le témoin ou l'expert à se rendre sur le territoire de l'autre Partie pour comparaître personnellement. La réponse du témoin ou de l'expert sera communiquée à l'autorité requérante.

2<sup>o</sup>) Le témoin ou l'expert qui n'aura pas déféré à une citation à comparaître dont la remise a été requise ne pourra être soumis à aucune sanction ou de mesure de contrainte, alors même que cette citation contiendrait des injonctions, à moins qu'il ne se rende par la suite, de son plein gré, sur le territoire de l'Etat requérant et qu'il n'y soit régulièrement cité à nouveau.

#### ARTICLE 9

##### Frais de voyage et de séjour des experts et des témoins

1<sup>o</sup>) Les frais de voyage et de séjour seront accordés au témoin ou à l'expert, d'après les tarifs et règlements en vigueur dans l'Etat requérant.

2<sup>o</sup>) La demande de remise de la citation ou la citation elle-même devra mentionner le montant et les modalités de remboursement des frais de voyage et de séjour par l'autorité compétente de l'Etat requérant au témoin ou à l'expert.

3<sup>o</sup>) Les autorités de l'Etat requérant s'engagent à faciliter dans toute la mesure du possible les déplacements du témoin ou de l'expert sur son territoire, en ce compris, l'avance, à sa demande, de tout ou Partie des frais de voyage et de séjour.

#### ARTICLE 10

##### Comparution des témoins détenus

1<sup>o</sup>) Toute personne détenue, dont la comparution personnelle en qualité de témoin ou aux fins de confrontation est demandée par l'Etat requérant, sera transférée temporairement sur le territoire où l'audition doit avoir lieu sous condition de son renvoi dans le délai indiqué par l'Etat requis et sous réserve des dispositions de l'article 11 dans le mesure où celles-ci peuvent s'appliquer.

2<sup>o</sup>) Le transfèrement pourra être refusé:

- a) Si la personne détenue n'y consent pas.
- b) Si sa présence est nécessaire dans une procédure pénale en cours sur le territoire de l'Etat requis.
- c) Si son transfèrement est susceptible de prolonger sa détention ou si d'autres considérations impérieuses s'opposent à son transfèrement sur le territoire de l'Etat requérant.

3<sup>o</sup>) Indien de geadresseerde weigert het stuk in ontvangst te nemen of indien de betekening om een andere reden niet kan geschieden, zendt de aangezochte autoriteit het stuk onverwijld terug aan de verzoekende autoriteit met opgave van de redenen die de betekening hebben belet.

#### ARTIKEL 8

##### Dagvaarding van getuigen en deskundigen

1<sup>o</sup>) Op uitdrukkelijk verzoek van de verzoekende partij nodigt de aangezochte partij de getuige of de deskundige uit zich op het grondgebied van de andere partij te begeven teneinde er persoonlijk te verschijnen. Het antwoord van de getuige of van de deskundige wordt aan de verzoekende autoriteit meegedeeld.

2<sup>o</sup>) De getuige of deskundige die geen gevolg heeft gegeven aan een dagvaarding waarvan de toezending is gevraagd, kan aan geen enkele sanctie of dwangmaatregel worden onderworpen, zelfs niet indien in de dagvaarding een verplichting om te verschijnen is vermeld, tenzij de betrokkene zich daarna uit vrije wil op het grondgebied van de verzoekende Staat begeeft en hij daar op wettige wijze opnieuw wordt gedagvaard.

#### ARTIKEL 9

##### Reis- en verblijfskosten van getuigen en deskundigen

1<sup>o</sup>) Aan de getuige of aan de deskundige worden reis- en verblijfskosten betaald volgens de tarieven en reglementen die van kracht zijn in de verzoekende Staat.

2<sup>o</sup>) Het verzoek tot uitreiking van de dagvaarding of de dagvaarding vermeldt het bedrag en de wijze van terugbetaling van de reis- en verblijfskosten aan de getuige of aan de deskundige door de bevoegde autoriteit van de verzoekende Staat.

3<sup>o</sup>) De bevoegde autoriteiten van de verzoekende Staat verbinden zich ertoe om, voor zover zulks mogelijk is, de verplaatsingen van de getuige of de deskundige op hun grondgebied te vergemakkelijken, met inbegrip van het voorschot, op verzoek van voor-noemden, op de volledige of een gedeelte van de reis- en verblijfskosten.

#### ARTIKEL 10

##### Verschijning van getuigen die van hun vrijheid zijn beroofd

1<sup>o</sup>) Indien de verzoekende Staat om de verschijning in persoon, hetzij als getuige, hetzij tot confrontatie, verzoekt van een persoon die van zijn vrijheid is beroofd, wordt de betrokkene tijdelijk overgebracht naar het grondgebied waar het verhoor moet plaats vinden, op voorwaarde dat hij binnen de door de aan-gezochte Staat vastgestelde termijn wordt teruggezonden en onder voorbehoud van het bepaalde in artikel 11, voor zover dit toepassing kan vinden:

2<sup>o</sup>) De overbrenging kan worden geweigerd:

- a) indien de gedetineerde er niet in toestemt;
- b) indien zijn aanwezigheid vereist wordt in een strafrechtelijke procedure op het grondgebied van de aangezochte Staat;
- c) indien zijn overbrenging de duur van zijn detentie zou kunnen verlengen of indien andere dwingende redenen zich tegen zijn overbrenging naar het grondgebied van de verzoekende Staat verzetten.

3<sup>o</sup>) La personne transférée devra rester en détention sur le territoire de l'Etat requérant à moins que l'Etat requis ayant accordé le transfèrement ne demande sa mise en liberté.

#### ARTICLE 11

##### Immunité des témoins et des experts

1<sup>o</sup>) Aucun témoin ni expert, de quelque nationalité qu'il soit, qui, à la suite d'une citation, comparait devant les autorités judiciaires de l'Etat requérant ne pourra être ni poursuivi, ni détenu, ni soumis à aucune restriction de sa liberté individuelle sur le territoire de cette Etat pour des faits ou condamnations antérieurs à son départ du territoire de l'Etat requis.

2<sup>o</sup>) Aucune personne de quelque nationalité qu'elle soit, citée devant les autorités judiciaires de l'Etat requérant afin d'y répondre de faits pour lesquels elle fait l'objet de poursuites, ne pourra être poursuivie, ni détenue, ni soumise à aucune autre restriction de sa liberté individuelle pour des faits ou condamnations antérieurs à son départ du territoire de l'Etat requis et non visés par la citation.

3<sup>o</sup>) L'immunité prévue au présent article cessera lorsque le témoin, l'expert ou la personne poursuivie, ayant eu la possibilité de quitter le territoire de l'Etat requérant pendant trente jours consécutifs, après que sa présence n'était plus requise par les autorités judiciaires, y est néanmoins demeuré ou y est retourné après l'avoir quitté.

#### ARTICLE 12

##### Communication d'extraits du casier judiciaire

1<sup>o</sup>) Les renseignements provenant du casier judiciaire, demandés dans une affaire pénale, seront communiqués dans la même mesure que s'ils étaient demandés par une autorité judiciaire de l'Etat requis.

2<sup>o</sup>) Les demandes émanant d'un tribunal civil ou d'une autorité administrative seront motivées. Il y sera donné suite dans la mesure des dispositions légales ou réglementaires internes de l'Etat requis.

#### ARTICLE 13

##### Forme de la demande d'entraide judiciaire

1<sup>o</sup>) La demande d'entraide devra contenir les indications suivantes :

- a) L'autorité dont émane la demande;
- b) L'objet et le motif de la demande;
- c) Dans la mesure du possible, l'identité et la nationalité de la personne en cause;
- d) Le nom et l'adresse du destinataire s'il y a lieu;
- e) Le cas échéant, toute autre information que possède l'autorité requérante et relative à la demande d'entraide.

3<sup>o</sup>) De overgebrachte persoon blijft op het grondgebied van de verzoekende Staat in hechtenis, tenzij de Staat die de overbrenging van de gedetineerde toestaat, om zijn invrijheidstelling verzoekt.

#### ARTIKEL 11

##### Immunité van getuigen en deskundigen

1<sup>o</sup>) Getuigen of deskundigen, van welke nationaliteit ook, die na gedagvaard te zijn voor de rechterlijke autoriteiten van de verzoekende Staat verschijnen, kunnen op het grondgebied van die Staat noch worden vervolgd, noch in hechtenis genomen, noch aan enige andere vrijheidsbeperking worden onderworpen voor feiten of veroordelingen die voorafgingen aan hun vertrek van het grondgebied van de aangezochte Staat.

2<sup>o</sup>) Een persoon, van welke nationaliteit ook, die gedagvaard is om voor de rechterlijke autoriteiten van de verzoekende Staat te verschijnen teneinde zich te verantwoorden voor feiten ten aanzien waarvan tegen hem strafvervolging is ingesteld, kan noch worden vervolgd, noch in hechtenis genomen, noch aan enige andere vrijheidsbeperking worden onderworpen voor feiten of veroordelingen welke voorafgingen aan zijn vertrek van het grondgebied van de aangezochte Staat, voor zover zij niet in de dagvaarding zijn vermeld.

3<sup>o</sup>) De in dit artikel bedoelde immunité houdt op te bestaan wanneer de getuige, de deskundige of de verdachte, hoewel hij gedurende dertig achtereenvolgende dagen na het tijdstip waarop zijn aanwezigheid niet meer door de rechterlijke autoriteiten werd vereist, de mogelijkheid had het grondgebied van de verzoekende Staat te verlaten, daar desalniettemin is gebleven of op dat grondgebied is teruggekeerd na het te hebben verlaten.

#### ARTIKEL 12

##### Mededeling van uittreksels uit het strafregister

1<sup>o</sup>) De uit het strafregister afkomstige inlichtingen die in een strafzaak worden gevraagd, worden in dezelfde mate meegegeeld als wanneer ze door een rechterlijke autoriteit van de aangezochte Staat zouden zijn gevraagd.

2<sup>o</sup>) De verzoeken die uitgaan van een burgerlijke rechtbank of van een administratieve autoriteit, moeten met redenen worden omkleed. Er wordt gevolg aan gegeven voor zover zulks krachtens de interne wetgeving of reglementen van de aangezochte Staat mogelijk is.

#### ARTIKEL 13

##### Vorm van de verzoeken om rechtshulp

1<sup>o</sup>) Verzoeken om rechtshulp dienen de volgende gegevens te bevatten :

- a) de autoriteit waarvan het verzoek uitgaat;
- b) het onderwerp en de grond van het verzoek;
- c) voor zover mogelijk, de identiteit en de nationaliteit van de betrokken persoon;
- d) indien nodig de naam en het adres van degene voor wie het bestemd is;
- e) in voorkomend geval, alle andere inlichtingen waarover de verzoekende autoriteit in verband met het verzoek om rechtshulp beschikt.

2<sup>o</sup>) En outre, les demandes de commissions rogatoires prévues aux articles 4 et 6 mentionneront un exposé sommaire des faits, les chefs d'inculpation et les textes de loi applicables.

#### ARTICLE 14

##### Procédure

1<sup>o</sup>) Les commissions rogatoires prévues aux articles 4 et 6 de la présente convention seront transmises par la voie diplomatique. Les demandes de notification d'actes judiciaires et d'extraits du casier judiciaire seront transmises directement entre les Ministères de la Justice des deux pays.

2<sup>o</sup>) En cas d'urgence, les commissions rogatoires pourront être adressées directement par les autorités judiciaires de la Partie requérante aux autorités judiciaires de la Partie requise. Ces commissions rogatoires et les pièces relatives à leur exécution seront renvoyées, dans tous les cas, selon la voie prévue au paragraphe précédent.

3<sup>o</sup>) Les communications tendant à obtenir de simples renseignements pourront être échangées directement entre les autorités judiciaires ou les autorités de police criminelle.

#### ARTICLE 15

##### Dénonciation de faits aux fins de poursuites

1<sup>o</sup>) Toute dénonciation de faits aux fins de poursuites sera transmise par la voie prévue à l'article 14 de la présente convention.

2<sup>o</sup>) Dès qu'il aura établi la compétence de ses tribunaux, l'Etat requis informera l'Etat requérant des possibilités existant pour les Parties lésées de se constituer Partie civile ainsi que des voies de recours utilisables.

3<sup>o</sup>) L'Etat requis doit notifier à l'Etat requérant la suite réservée à la dénonciation.

#### ARTICLE 16

##### Echange d'avis de condamnation et de décisions de justice

Chacune des Parties contractantes donnera à la Partie intéressée avis des condamnations pénales et des autres mesures de sûreté concernant les nationaux de cette Partie et faisant l'objet d'une inscription au casier judiciaire; les Ministères de la Justice se communiqueront ces avis au moins un fois par an. Sur demande expresse, il sera envoyé copie de la décision intervenue.

#### ARTICLE 17

##### Langues

1<sup>o</sup>) La demande d'entraide judiciaire et tout document annexe seront rédigés dans la langue de la Partie requérante et accompagné d'une traduction dans la langue française.

2<sup>o</sup>) Toute traduction qui accompagne une demande d'entraide sera certifiée conforme par une personne habilitée à cet effet selon la législation de la Partie requérante.

2<sup>o</sup>) Bovendien bevatten de ambtelijke opdrachten bedoeld in de artikelen 4 en 6 een kort overzicht van de feiten, de tenlasteleggingen en de toepasselijke wetteksten.

#### ARTIKEL 14

##### Procedure

1<sup>o</sup>) De ambtelijke opdrachten bedoeld in de artikelen 4 en 6 van deze Overeenkomst worden overgezonden langs diplomatieke weg. De verzoeken om betekening van gerechtelijke stukken en uittreksels uit het strafregister worden rechtstreeks tussen de Ministeries van Justitie van beide landen overgezonden.

2<sup>o</sup>) In spoedeisende gevallen kunnen de bedoelde ambtelijke opdrachten rechtstreeks door de rechterlijke autoriteiten van de verzoekende Partij worden gericht tot de rechterlijke autoriteiten van de aangezochte Partij. De ambtelijke opdrachten en de stukken die op hun uitvoering betrekking hebben, worden in alle gevallen teruggezonden op de in het vorige lid bepaalde wijze.

3<sup>o</sup>) De mededelingen die ertoe strekken gewone inlichtingen te verkrijgen, kunnen rechtstreeks worden uitgewisseld tussen de rechterlijke autoriteiten of de autoriteiten van criminele politie.

#### ARTIKEL 15

##### Aangifte van feiten met het oog op vervolging

1<sup>o</sup>) Elke aangifte van feiten met het oog op vervolging wordt overgezonden langs de in artikel 14 van deze Overeenkomst bepaalde weg.

2<sup>o</sup>) Zodra de aangezochte Staat de bevoegdheid van zijn rechtbanken heeft vastgesteld, geeft hij de verzoekende Staat kennis van de mogelijkheden voor de benadeelde partijen om zich burgerlijke partij te stellen, alsmede van de openstaande rechtsmiddelen.

3<sup>o</sup>) De aangezochte Staat moet aan de verzoekende Staat kennis geven van het gevolg dat aan zijn verzoek is gegeven.

#### ARTIKEL 16

##### Uitwisseling van mededelingen omtrent veroordelingen en van rechterlijke beslissingen

Elke Overeenkomstsluitende Partijen geeft aan de betrokken Partij kennis van strafvonnissen en van andere veiligheidsmaatregelen die betrekking hebben op onderdanen van die Partij en in het strafregister zijn vermeld; de Ministeries van Justitie wisselen deze mededelingen ten minste éénmaal per jaar uit. Op uitdrukkelijk verzoek wordt een kopie van de genomen beslissing overgezonden.

#### ARTIKEL 17

##### Talen

1<sup>o</sup>) Het verzoek om rechtshulp en alle bijlagen worden opgesteld in de taal van de verzoekende Partij en gaan vergezeld van een vertaling in de Franse taal.

2<sup>o</sup>) Elke vertaling die een verzoek om rechtshulp vergezelt, is voor eensluidend verklaard door een daartoe overeenkomstig de wetgeving van de verzoekende Partij gemachtigd persoon.

## ARTICLE 18

## Exemption de légalisation

En application de cette convention, les documents et traductions rédigés ou certifiés par les tribunaux ou autres autorités compétentes de l'une des Parties ne feront l'objet d'aucune forme de légalisation, quant ils sont pourvus du cachet officiel.

## ARTICLE 19

## Règlement des différends

Tout différend occasionné par l'interprétation ou l'application de la présente Convention sera résolu par voie diplomatique.

Il est créé une commission mixte consultative, composée de représentants des Ministères des Affaires étrangères et de la Justice, qui se réunira périodiquement à la demande de l'un ou l'autre Etat, afin de faciliter le règlement des problèmes qui surgiront de l'application de cette Convention.

## ARTICLE 20

## Gratuité de l'entraide judiciaire

Sans préjudice des dispositions prévues par l'article 9, les Parties renonceront au remboursement des frais occasionnés par l'entraide judiciaire, exception faite des frais d'expertise; ces frais seront remboursés sur production de pièces justificatives.

## ARTICLE 21

## Échange d'informations sur les législations nationales

1<sup>o</sup>) Les Parties contractantes s'engagent à échanger des informations relatives à leurs législations respectives en matière pénale, ainsi qu'aux domaines des procédures criminelles et de l'organisation judiciaire.

A cet effet, et en tant qu'organe chargé de recevoir les demandes d'informations émanant de ses autorités judiciaires et de les transmettre aux organes de réception compétents de l'autre Partie, la Belgique désigne le Ministère de la Justice.

Le Maroc désigne le Ministère de la Justice.

2<sup>o</sup>) L'Etat requis peut refuser de donner suite à une demande d'informations quand ses intérêts sont affectés par un litige ou quand il estime que la réponse peut porter atteinte à sa souveraineté ou à sa sécurité.

3<sup>o</sup>) La demande d'informations ainsi que ses annexes seront rédigées dans la langue française, la réponse sera rédigée dans la même langue.

**DISPOSITIONS FINALES**

## ARTICLE 22

La présente convention abroge la convention d'extradition et d'entraide judiciaire en matière pénale entre le Royaume de Belgi-

## ARTIKEL 18

## Vrijstelling van legalisatie

Met toepassing van deze Overeenkomst zijn de documenten en vertalingen opgesteld en voor eensluidend verklaard door de rechtbanken of andere bevoegde autoriteiten van een van beide Partijen, waarop een officieel zegel is aangebracht, niet aan legalisatie onderworpen.

## ARTIKEL 19

## Regeling van geschillen

Geschillen die voortvloeien uit de uitlegging of uit de toepassing van deze Overeenkomst, worden langs diplomatieke weg opgelost.

Er wordt een gemengde raadgevende commissie ingesteld, bestaande uit vertegenwoordigers van de Ministeries van Buitenlandse Zaken en Justitie, die op geregelde tijdstippen vergadert op verzoek van een van beide Staten, teneinde de regeling van de problemen die uit de toepassing van deze Overeenkomst kunnen voortvloeien, te vergemakkelijken.

## ARTIKEL 20

## Kosteloze rechtsbijstand

Onverminderd het bepaalde in artikel 9, zien de Partijen af van vergoeding van de kosten veroorzaakt door de rechtshulp, met uitzondering evenwel van de kosten voor deskundigenonderzoek. Deze kosten worden vergoed tegen overlegging van bewijsstukken.

## ARTIKEL 21

## Uitwisseling van inlichtingen over de nationale wetgeving

1<sup>o</sup>) De Overeenkomstsluitende Partijen verbinden zich ertoe inlichtingen uit te wisselen over hun onderscheiden strafwetgeving, alsmede over de strafrechtelijke procedure en de rechterlijke organisatie.

Te dien einde wijst België het Ministerie van Justitie aan, dat wordt belast met de ontvangst van de verzoeken om inlichtingen van haar eigen rechterlijke autoriteiten en de overzending ervan aan de terzake bevoegde organen in de andere Partij.

Marokko wijst het Ministerie van Justitie aan.

2<sup>o</sup>) De aangezochte Staat kan weigeren gevolg te geven aan een verzoek om inlichtingen wanneer zijn belangen door een geschil in het gedrang worden gebracht of wanneer hij van oordeel is dat het antwoord zijn soevereiniteit of zijn veiligheid kan aantasten.

3<sup>o</sup>) Het verzoek om inlichtingen en de bijlagen worden opgesteld in de Franse taal en het antwoord wordt in dezelfde taal opgesteld.

**SLOTBEPALINGEN**

## ARTIKEL 22

De Overeenkomst betreffende uitlevering en wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen het Koninkrijk België en het

que et le Royaume du Maroc, ainsi que le protocole additionnel, signés à Rabat, le 27 février 1959, dans la mesure où ceux-ci visent la matière de l'entraide judiciaire en matière pénale.

#### ARTICLE 23

Chacune des Parties contractantes notifiera à l'autre Partie l'accomplissement des procédures requises par sa constitution pour l'entrée en vigueur de la présente convention. Celle-ci prendra effet le premier jour du deuxième mois suivant la date de la dernière de ces notifications.

La présente convention est conclue pour une durée illimitée. Chacune des deux Parties peut la dénoncer au moyen d'une notification écrite adressée par voie diplomatique à l'autre Partie. La dénonciation prendra effet 6 mois après la date de son envoi.

EN FOI DE QUOI, les représentants des deux Etats autorisés à cet effet, ont signé la présente convention et l'ont revêtue de leur sceau.

FAIT à Bruxelles, le 7 juillet 1997 en double exemplaire, en langue française, néerlandaise et arabe, les trois textes faisant également foi.

**POUR LE ROYAUME DE BELGIQUE :**

**POUR LE ROYAUME DU MAROC :**

Koninkrijk Marokko, en het Aanvullend Protocol, ondertekend te Rabat op 27 februari 1959, voor zover zij betrekking hebben op wederzijdse rechtshulp in strafzaken, worden door deze Overeenkomst opgeheven.

#### ARTIKEL 23

Elke Overeenkomstsluitende Partij geeft aan de andere Partij kennis van de vervulling van de luidens haar Grondwet vereiste procedures betreffende de inwerkingtreding van deze Overeenkomst. Deze Overeenkomst gaat in de eerste dag van de tweede maand die volgt op de laatste kennisgeving.

Deze Overeenkomst is gesloten voor onbeperkte duur. Elke Overeenkomstsluitende Partij kan de Overeenkomst opzeggen door middel van een schriftelijke kennisgeving die de andere Partij langs diplomatieke weg wordt bezorgd. De opzegging wordt van kracht zes maanden na de datum van toezending ervan.

TEN BLIJKE waarvan, de daartoe gemachtigde vertegenwoordigers van beide Staten, deze Overeenkomst hebben ondertekend en er hun zegel hebben aan gehecht.

GEDAAN te Brussel, op 7 juli 1997, in twee exemplaren, in de Nederlandse, de Franse en de Arabische taal, de drie teksten zijnde gelijkelijk authentiek.

**VOOR HET KONINKRIJK BELGIË :**

**VOOR HET KONINKRIJK MAROKKO :**

**AVANT-PROJET DE LOI SOUMIS  
À L'AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT**

—————

**Projet de loi portant assentiment à la Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume du Maroc sur l'entraide judiciaire en matière pénale, signée à Bruxelles le 7 juillet 1997**

Article 1<sup>er</sup>

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

La Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume du Maroc sur l'entraide judiciaire en matière pénale, signée à Bruxelles le 7 juillet 1997, sortira son plein et entier effet.

**VOORONTWERP VAN WET VOOR ADVIES  
VOORGELEGD AAN DE RAAD VAN STATE**

—————

**Wetsontwerphoudende instemming met de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende wederzijdse rechtshulp in strafzaken, ondertekend te Brussel op 7 juli 1997**

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

De Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende wederzijdse rechtshulp in strafzaken, ondertekend te Brussel op 7 juli 1997, zal volkomen gevolg hebben.

**AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT**

37.064/2

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, le 28 avril 2004, d'une demande d'avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet de loi «portant assentiment à la Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume du Maroc sur l'entraide judiciaire en matière pénale, signée à Bruxelles le 7 juillet 1997», a donné le 26 mai 2004 l'avis suivant :

Comme la demande d'avis est introduite sur la base de l'article 84, § 1<sup>er</sup>, alinéa 1<sup>er</sup>, 1<sup>o</sup>, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, tel qu'il est remplacé par la loi du 2 avril 2003, la section de législation limite son examen au fondement juridique de l'avant-projet, à la compétence de l'auteur de l'acte ainsi qu'à l'accomplissement des formalités préalables, conformément à l'article 84, § 3, des lois coordonnées précitées.

Sur ces trois points, l'avant-projet n'appelle aucune observation.

La chambre était composée de :

M. Y. KREINS, président de chambre;

M. J. JAUMOTTE et MME M. BAGUET, conseillers d'État;

Mme B. VIGNERON, greffier.

Le rapport a été présenté par M. J.-L. PAQUET, premier auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J. JAUMOTTE.

*Le greffier,*

B. VIGNERON.

*Le président,*

Y. KREINS.

**ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE**

37.064/2

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 28 april 2004 door de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van wet «houdende instemming met de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende wederzijdse rechtshulp in strafzaken, ondertekend te Brussel op 7 juli 1997», heeft op 26 mei 2004 het volgende advies gegeven :

Aangezien de adviesaanvraag ingediend is op basis van artikel 84, § 1, eerste lid, 1<sup>o</sup>, van de gecoördineerde wetten van de Raad van State, zoals het is vervangen bij de wet van 2 april 2003, beperkt de afdeling wetgeving overeenkomstig artikel 84, § 3, van de voornoemde gecoördineerde wetten, haar onderzoek tot de rechtsgrond van het voorontwerp, de bevoegdheid van de steller van de handeling en de te vervullen voorafgaande vormvereisten.

Op die drie punten behoeft over het voorontwerp geen enkele opmerking te worden gemaakt.

De kamer was samengesteld uit :

De heer Y. KREINS, kamervoorzitter;

De heer J. JAUMOTTE en mevrouw M. BAGUET, staatsraden;

Mevrouw B. VIGNERON, griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de heer J.-L. PAQUET, eerste auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer J. JAUMOTTE.

*De griffier,*

B. VIGNERON.

*De voorzitter,*

Y. KREINS.